

Подготовката, опитите и бягствата през границата на българските граждани се явяват една от най-разпространените форми на политическа престъпност с твърде неблагоприятно отражение и отрицателни последици за сигурността на страната. До този извод стига Следствието към Държавна сигурност в началото на 70-те години на XX век.

В същото време репресивният апарат на БКП признава, че бягствата са нараснали три пъти и болшинството от бягащите са младежи, сред които синове и дъщери на членове на БКП.

Това е записано в архивен документ на ДС, който **desebg.com** публикува онлайн.

Той представлява строго секретна справка на отдел „Следствен“ към Държавна сигурност от 1972 г.

Документът хвърля светлина върху бягствата от НРБ за период от време. Само през 1970-1971 г. са избягали 600 български граждани. От тях 100 са служили в армията и притесненията на ДС, че са запознати с дислокацията на отделни армейски части.

Държавна сигурност признава, че от 1965 г. наесетне бягствата от комунистическа България са нараснали почти три пъти.

По-голяма част от бягствата са извършвани на групи от 2-3 души през тогавашна Югославия.

ДС признава: Младите бягат от социалистическа България, включително синове и дъщери на членове

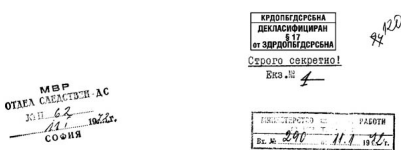
Написано от Христо Христов
Петък, 20 Октомври 2017 15:41

Бягствата са извършвани от младежи между 18 и 26 години, а следствието на ДС посочва, че те са със силно авантюристични и криминални наклонности и с ниска политическа култура, т.е. такава, която не е обвързана с партията.

ДС обаче си противоречи на тези изводи, като отчита, че и невъзвращенствата (на българи, специалисти и заминали официално на Запад, б.а.) са се увеличили с 50%.

Следствието подчертава, че особено тревожен е фактът, че са зачестили бягствата и невъзвращенствата на младежи – синове и дъщери на членове на БКП. През 1969 г. техният брой е възлизал на 87 души, а през 1970 г. се е увеличил на 101.

Документът е публикуван в разширения електронен вариант на сборника [„Държавна сигурност и следствието 1944-1991”](#) на Комисията по досиетата, 2016 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: някои данни за бягствата през границата на страната и невъзвращенствата за периода 1968-1971 година.

Подготовката, опитите и бягствата през граница и невъзвращенствата на български граждани макар и квалифицирани от закона като престъпления срещу реда на управление, обективно се явяват една от най-разпространените форми на политическа престъпност с твърде неблагоприятно отражение и отрицателни последици за сигурността на страната.

Редица от невъзвращенците и бегълците са имали достъп до военна или научно-техническа и икономическа информация. От незабавните и невъзвращените се през 1970 и 1971 година 600 души, над 100 са служили в народната армия през последните години и са запознати с дислокациите, въоръжението и бойната готовност на редица части, а така също и с някои данни за военни кадри и специалности.

Интервистическите разузнавания умело са ползват от тези възможности и чрез подробен развити съглас информация, без рисковете на агентурното разузнаване.

ДС признава: Младите бягат от социалистическа България, включително синове и дъщери на членове

Написано от Христо Христов
Петък, 20 Октомври 2017 15:41

2.-

Една част от неаваряженците са специалисти в различни области, за обучението на които нашата страна е изразходвала средства и са й необходими. Капиталистическите страни по този начин получават безплатни специалисти.

Случаите на бягство и неаваряженствата на български граждани се използват от антикомунистическа пропаганда за политическо и идеологическо въздействие както върху народните маси в капиталистическите страни, така и върху нашия народ.

Всичко това налага да се спрем тук по-подробно на този въпрос.

През последните няколко години бягствата показват тенденция към увеличение. От 1965 година те са нарастнали почти три пъти и заедно с неаваряженствата съставляват над 75% от разкриваните и разследвани от ДС престъпления.

Бягствата се извършват предимно от младежи на възраст от 18 до 26 години, със силно изразени авантюристични и криминални наклонности /като резултат главно на идеологическото въздействие на противника/ и с ниска обща и политическа култура.

По-голяма част от бегълците извършват бягствата след предварителна подготовка, на групи по двама-трима. Някои от тях замислят терористични и диверсионни актове, снабдяват се с оръжия или извършват други престъпления, с цел да се явят с "актив" пред полицейските органи на противника.

Бягствата се осъществяват предимно през територията на Югославия. Бегълците се възползват от слабата физическа охрана на българо-югославската граница, от сравнително по-свободния режим на пътуване по време на устройваните гранични събори и от помощта, която някои югославски граждани им оказват.

Тенденция към увеличаване показват и неаваряженствата. През последните четири години те са се увеличили близо с 50%.

Неаваряженствата се осъществяват главно от специалисти с висше и средно образование. Независимо че само един нисък процент /един на хиляда/ от излизаните в чужбина български граж-

3.-

дани не се завръщат, всяка година страната ни се лишава от няколко десетки квалифицирани специалисти. Някои от неаваряженците представляват особен интерес за вражеските разузнавателни служби.

По-голяма част от неаваряженците се възползват от по-свободния режим на пътуване до социалистическите страни и обикновено минават през Югославия уреждат оттам своето замисляване в капиталистическите страни или бягат в Италия през слабо охраняваната югославско-италианска граница.

Особена тревога будят зачестилите бягства и неаваряженства, осъществявани от младежи - синове и дъщери на членове на БКП. През 1969 година излякоха и се обявиха за неаваряженци 87 деца на членове на БКП, а през 1970 година техният брой нарастна на 101.

От досегашната практика и от досегашния опит на органите на МВР за предотвратяване на тези престъпления се вижда, че въпреки постигнатите успехи, все още се допускат съществени слабости, които чувствително намаляват ефективността в работата на нашите органи.

Не се използват напълно възможностите на сътрудническият апарат за своевременно долавяне на сигнали сред контингентите, не се намират в ползването на нашите органи някои от доброволно завърналите се бегълци и неаваряженци, които оказват силно разложително влияние върху средата от млади хора, в която живеят. Не се работи достатъчно активно по техните връзки. Не се разкриват своевременно замислите и плановете в тази насока на някои от намираните се в различните емигрантски лагери бегълци.

Има слабости и при издаването на разрешения за излизане в чужбина. В резултат на недостатъчна съгласуваност между отделни подразделения, повърхностно проучване на кандидатите или недостатъчно задълбочена оценка на наличните данни, разрешения за излизане зад граница получават и лица от вражески произход или с

КРДОБЕГДЕРСКИ
№ 31, в. 6
от ЗАРПОВЕДЕНИЕТО
ПРИЗ. ИЛИДИН. СИНОВИ: /10/

4.-

авантюристични и криминални наклонности.

В резултат на тези слабости през последните години бяха допуснати случаи като този с югославски гражданин който успя за няколко месеца да изведе нелегално 11 наши граждани и да подготви иззеждането на още 20, преди дейността му да стане известна на нашите органи. Известният беглец биваше изведе любовницата си и детето ѝ, въпреки получения предварително сигнал за този му намерения.

Като се има пред вид обществената опасност на разгожданите престъпления, необходимо е да се вземат срочни и ефективни мерки за тяхното пресичане. По подходящ начин трябва да се търси съдействието и да се осъществяват координирани мероприятия с онези държавни органи и обществени организации, които имат отношение към тези въпроси.

ЗАМ. НАЧАЛНИК НА ОБЩЕСТВЕН ДС,
ПОЛКОВНИК: [подпис]

Написано в 2 еж.
№ 1 - др. Шопов
№ 2 - ОбщДЛ 1 - ДС
Инициална: Е. Петров
Инициална: Е. Корнякова